

Sak 3 – Gjennomgang av fjordlinjer og kysttorskvernet

Fjordlinjer nord for 62° N – bakgrunn/historikk

Som en del av et kysttorskvern ble det i 2004 opprettet fjordlinjer, med strengere reguleringer i torskefisket innenfor disse linjene. Det ble forbudt for fartøy over 15 meter å fiske torsk innenfor fjordlinjene (uansett redskapstype). Fra 1. januar 2009 ble det innført et generelt forbud mot å fiske med snurrevad innenfor linjene (uansett fartøystørrelse, med unntak for ”flyndretrål” med fartøy under 11 m). Det generelle snurrevadforbudet skal bl.a. sikre at kystnære lokale bestander (også andre arter enn torsk) høstes på en bærekraftig måte. Både torskereguleringen og snurrevadforbudet synes å ha blitt godt innarbeidet og akseptert i næringen.

I januar 2013 ble det innført et generelt forbud mot å fiske med fartøy over 15 meter innenfor fjordlinjene (dvs. ikke lenger bare i torskefisket), som et ledd i oppfølging av Prop. 70 L (2011-2012) (*”Endringar i deltakerloven, havressurslova og finnmarksloven (kystfiskeutvalet)”*). Formålet er å sikre at ressursene i fjordene er forbeholdt de minst mobile fartøyene, samtidig som det sikres bærekraftig høsting på kystnære bestander. Det ble tatt utgangspunkt i eksisterende fjordlinjer, og innført varige unntak i rekefisket og i kongekrabbefisket, mens det ble innført midlertidige unntak i seinotfisket, sildefisket, makrellfisket og ved fiske med garn og line etter andre fiskeslag enn torsk. For videre oppfølging ble Fjordfiskerikommisjonen etablert, som skal gi råd om bl.a. hensiktsmessige fjordlinjer og unntak.

Etter en høring basert på forslag fra Fjordfiskerikommisjonen, ble unntakene justert med virkning fra 1. januar 2015. I makrellfisket og i seinotfisket ble unntakene avgrenset til å gjelde fartøy under 28 meter. Unntaket i fisket med konvensjonelle redskaper (andre enn snurrevad, etter andre fiskeslag enn torsk) og unntaket i notfisket etter sild ble avgrenset til å gjelde fartøy under 21 meter.

Det ble samtidig etablert en dispensasjonshjemmel i utøvelsesforskriften, som gir Fiskeridirektoratet adgang til å åpne for fiske innenfor fjordlinjene for bestemte fiskerier, fartøygrupper, områder og perioder, når dette vurderes å være forsvarlig og nødvendig for praktisk gjennomføring av fisket. I slike tilfeller skal man innhente Havforskningsinstituttets vurderinger. Dette gir forvaltningen en fleksibilitet til å se an fiskens vandringsmønster og utviklingen i fiskeriene, slik at en mest mulig rasjonell gjennomføring av fisket kan tilstrebes når det ellers vurderes å være forsvarlig ut fra biologiske hensyn.

På bakgrunn av ovennevnte åpnet Fiskeridirektoratet i januar 2015 for at også fartøy over 21 meter kan fiske sild med not innenfor fjordlinjene i Lofoten, Vesterålen og Troms (statistikkområde 05) i perioden f.o.m. 1. september t.o.m. 31. mars, basert på nvg-silda sitt vandringsmønster de siste årene og Havforskningsinstituttets vurdering. For dette unntaket er det ikke lenger satt noen utløpsdato i forskriften, dvs. dette er nå et generelt unntak i angjeldende periode av året, med unntak for to bestemte fjorder (Kaldfjorden og Bergsfjorden) av hensyn til bl.a. reiselivsnæringen i disse fjordene.

Det har for øvrig fra fiskerimyndighetens side har vært varslet at det i økende grad vil bli innført områdereguleringer hvor det skiller på fartøystørrelse, blant annet var

fiskerimyndighetene tydelig på dette da lengdebegrensningen på 28 m for kystfartøy ble opphevet og erstattet med en relativt romslig kubikkmetergrense (500 m³). Det synes å ha blitt mer allment akseptert at det kan ha betydning *hvor* det enkelte fartøy fisker kvotene sine, dvs. at et snurrevadtrekk eller et notkast innpå en fjord kan ha større innvirkning på økosystemet i området enn om den samme fangsten tas lenger til havs. Fiskeriforvaltningen har også mangelfull kunnskap om lokale populasjoner langs kysten. Det anses som viktig – ikke minst for næringen – at reproduksjonspotensialet for de enkelte bestandene utnyttes i alle områder.

Fjordlinjer nord for 62° N og kysttorskvernet – status og nærmere om tidligere råd fra nemnda

For å sikre bærekraftig høsting av kystnære lokale bestander og som en oppfølging av kystfiskeutvalgets arbeid, er det som hovedregel ikke tillatt å fiske med fartøy over 15 meter innenfor fjordlinjene. Det er imidlertid etablert fleksible løsninger for at de store vandrende bestandene skal kunne høstes rasjonelt. Ved notfiske etter sild er det tillatt å fiske innenfor fjordlinjene med fartøy opp til 21 meter, og som nevnt periodevis i enkelte områder også med større fartøy. Fiskeridirektoratet har imidlertid praksis for å stenge områder for slikt fiske når prøvekast viser uakseptabel innblanding av andre arter. Ved fiske etter makrell f.o.m. Troms fylke og sørover, er det tillatt for fartøy opp til 28 meter å fiske innenfor fjordlinjene, med unntak av øst for en linje i Ofoten.

Det synes som sildas og makrellens vandringsmønster er under stadig endring, og det må derfor forventes at Fiskeridirektoratet følger utviklingen fortløpende og vurderer behovet for unntaksbestemmelser.

Gjeldende bestemmelser om fjordlinjer er tatt inn i utøvelsesforskriften, jf. vedlegg her. I tillegg er en del bestemmelser om kysttorskvern tatt inn i forskriften om fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N, jf. samme vedlegg. Det er i utøvelsesforskriften § 32 dessuten tatt inn bestemmelser om grensedragning for havgående linefartøy (over 21,35 meter), om at disse må drifte utenfor 4 nautiske mil utenfor grunnlinjene, og periodevis i enkelte områder 10 nautiske mil utenfor grunnlinjene.

Fjordfiskenemnda gjennomgikk alle fjordlinjene i 2015-2016, og basert på dette arbeidet ble enkelte fjordlinjer justert i 2017;

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-reguleringer-i-fisket-innenfor-fjordlinjer2/id2550560/>

I forbindelse med behandlingen av saken i 2017, ble det fra departementets side bedt om en nærmere begrunnelse for nemndas råd vedr. Varangerfjorden, etter mediaoppslag om forslaget til fjordlinje i Varangerfjorden. Vedlagt følger kopi av Fiskeridirektoratets redegjørelse den gang. Fjordfiskenemndas forslag til fjordlinje ble deretter fastsatt.

Vedlagt følger kart som viser dagens fjordlinjer, samt kart som viser fjordlinjene *før* justeringene i 2017 (sistnevnte med en del forklaringer vedr. unntaksbestemmelser).

Fjordfiskenemndas råd i 2016 vedr. fjordlinjer følger her som eget vedlegg, med råd for Breivikfjorden på side 5. Årets sak (i media og politisk) om at store fartøy har drevet torskefiske på Breivikfjorden, gjelder et fiske utenfor fjordlinjene, men i et område hvor også den mindre kystflåten drifter. Disse større fartøyene fisker (med annet konvensjonelt redskap

enn line) innenfor grunnlinjene (ingen begrensning før fjordlinjene ble etablert), hvor det periodevis gjelder enkelte begrensninger relatert til kysttorskvernet. Konkret er det av hensyn til kysttorsken i perioder forbudt for fartøy over 21 meter å fiske torsk innenfor grunnlinjen nord for 62°N, jf. forskriften for torskefisket i nord § 30 annet ledd;

«Det er forbudt for fartøy over 21 meter største lengde å fiske torsk med konvensjonelle redskap innenfor grunnlinjen nord for 62° N. Fra og med 1. januar til og med 30. juni er det likevel tillatt å fiske inn til fjordlinjene i statistikkområde 03 og 04 [Nord-Troms og Finnmark]. Fra og med 1. januar til og med 1. mai er det tillatt å fiske inn til fjordlinjene i statistikkområde 00 og 05 [nordre Nordland og Sør-/Midt-Troms]. Fra og med 1. januar til og med 10. april er det tillatt å fiske inn til fjordlinjene i statistikkområde 06 og 07 [søndre Nordland, Trøndelag]».

Det som i media omtales som «dispensasjoner» fra fjordlinjebestemmelser, er ofte generelle unntak gjennom forskrift, som har blitt etablert omtrent samtidig med innføring av kysttorskvern og fjordlinjer. Dette innebærer at det i realiteten har skjedd innskjerper for store fartøy, som forskriftsteknisk er håndtert som generelle forbud med visse unntak.

Ny rapport om kysttorsken i nord

Havforskningsinstituttet har nylig publisert ny rapport om kysttorsken i nord (se vedlegg), hvor det foreslås å etablere en ny gjenoppbyggingsplan. Det foreslås flere tiltak, bl.a. å *«Vurdere revisjon av fjordlinjer og strengere grenser innfor fjordlinjer (reducere maks fartøylengd til 11 m, og avgrensa bruksmengd)».*

Fjordfiskenemndas mandat vedr. fjordlinjer

Iht. mandatet for Fjordfiskenemnda § 3 pkt. c) er det nemndas oppgave å *«Vurdere plassering av de fjordlinjer som angir hvor det er forbudt å fiske for fartøy over 15 meter, samt hvilke unntak som er hensiktsmessige».*

Dette dokumentet m/vedlegg er ment som et grunnlagsdokument og utgangspunkt for nemndas behandling av saken «Gjennomgang av fjordlinjer og kysttorskvernet»

Sekretariatet v/

Bernt Bertelsen | Seniorrådgiver
Tlf: +47 55 23 80 00 | +47 93437000
FISKERIDIREKTORATET REGION NORD
bernt.bertelsen@fiskeridir.no | fiskeridir.no

Vedlegg:

- Kart over fjordlinjer 2020
- Gjeldende fjordlinjer (posisjoner)
- Forskrifter vedr. fjordlinjer og kysttorskvern
- Fjordfiskenemndas anbefaling i 2016
- Brev av 28.10.2016 fra Fdir til NFD om fjordlinjer i Varangerfjorden
- Fjordlinjeregulering frem til 2017
- Rapport (2020) fra Havforskningsinstituttet om kysttorsk i nord